

MANIFEST ZA NOVIH 100 LET UNIVERZE V LJUBLJANI

Dr. Igor Lukšič

Za univerzo na čelu sprememb v svetu

Spremembe se pospešeno dogajajo na vseh ravneh. Geostrateška slika sveta se spreminja. Zahodni model razvoja dobiva konkurenco v Aziji, zlasti na Kitajskem in tudi v Indiji.

Pod vplivom razvoja novih tehnologij in umetne inteligence se na novo gnete človeštvo in postavlja nove civilizacijske izzive. Na novo se postavljajo osnovni parametri preživetja človeštva, kar čutimo skozi zaznavo okoljskih problemov, oboroževalne tekme, preskrbe z vodo in s kakovostjo hrane.

Potrebna je nova paradigma Univerze v Ljubljani, ki bo nadomestila staro. Od tu moramo naprej z ambicijo, da si zastavimo nov velik cilj, ki bo ustrezal nalogam, ki so pred nami. Cilji, za katere je bila pred sto leti ustanovljena Univerza v Ljubljani, so po večini doseženi: oblikovala je vodilno skupino izobražencev, ki so uspeli izpeljati industrijsko revolucijo na visoki ravni, vpeljati slovensko družbo na dostojno mesto v mednarodni delitvi dela in produkciji znanja, ključno pa je prispevala tudi k temu, da sta se slovenska družba in narod uspela ohraniti in razviti do samostojne države pa tudi dostojne članice mednarodne skupnosti. Razvila je stroke, inštitute in programe, ki Univerzo v Ljubljani in Slovenijo dobro pozicionirajo v mednarodnem prostoru. Univerza v Ljubljani spada med najboljše 3 % univerz na svetu. Na lestvici Academic Ranking of World Universities (ARWU) je med najboljšimi 600 univerzami, na lestvici The Centre for World University Rankings (CWUR) pa je celo na 384. mestu.

Univerzo v Ljubljani **moramo usposobiti za razumevanje, upravljanje, vodenje in za življenje v 21. stoletju.**

Kriza, povezana s covidom-19, nas je postavila pred povsem nove izzive, ki zadevajo vprašanja zdravja in preživetja, varnosti, svobode, pravičnosti, tudi vprašanje uporabe novih tehnologij ne le v procesu dela, ampak v organiziranju celotne družbe. Univerza v Ljubljani mora pri premišljanju, preučevanju in pri presoji novih razvojnih možnosti prevzeti vodilno vlogo in vpeljati raziskovalni kritični pristop, tako da bomo znali ločiti zrno od plev in ohraniti tiste dobre prakse, ki pomenijo izboljšanje kakovosti našega dela, hkrati pa znali opustiti tiste prakse ali tisto količino »on line« dela, ki uničuje naše poslanstvo.

Vzpostaviti je treba osrednjo vlogo Univerze v Ljubljani pri razvoju novih interdisciplinarnih znanj in tehnologij. Univerzo je treba bolj navezati na mednarodni raziskovalni center za umetno inteligenco pod okriljem Unesca, IRCAI, ki ima sedež v Ljubljani. Na Univerzi je treba vzpostaviti tudi doktorski študij umetne inteligence kot področja, ki bo združilo vse potenciale univerze in inštitute ter pritegnilo tudi najboljše mednarodno znanje. Zagotoviti je treba ustrezna mednarodna partnerstva in partnerske mreže, znotraj katerih bi si prizadevali, da vsaj eden izmed globalnih igralcev na področju produkcije znanja odpre svoj raziskovalni center v okviru Univerze.

Vzpostaviti je treba osrednjo vlogo Univerze v Ljubljani pri razvoju novih, interdisciplinarnih znanj in tehnologij. Na Univerzi je treba vzpostaviti tudi doktorski študij umetne inteligence kot področja, ki bo združilo vse potenciale univerze in inštitute ter pritegnilo tudi najboljše mednarodno znanje.

Za Univerzo v Ljubljani kot najmočnejši intelektualni center v srednji Evropi

Glavna naloga, pred katero stoji Slovenija in v prvi vrsti Univerza v Ljubljani kot njen intelektualno najvitalnejši in dogovoren del, je **(re)pozicioniranje Slovenije v mednarodni delitvi dela, produkcije znanja in kapitala**. Univerza v Ljubljani mora postati najpomembnejša ustanova z znanstvenim in umetniško-raziskovalno-izobraževalnim potencialom v srednji Evropi. Za ta svoj cilj mora angažirati ne samo notranje energije, ampak tudi vse potenciale Slovenije in srednje Evrope pa tudi zaveznike po svetu. Za ta svoj cilj mora pridobiti tudi slovensko javnost in celotno slovensko politiko, ki mora prepoznati ta cilj tudi kot cilj Slovenije. Pri doseganju tega cilja morajo sodelovati tudi Vlada Republike Slovenije s svojim vplivom na ravni EU, državni zbor in državni svet. Za doseganje tega cilja bo morala na ustrezen način pod svoje okrilje združiti tudi znanstvenoraziskovalne in vzgojno-izobraževalne potenciale v okolici.

Univerza v Ljubljani mora postati najpomembnejša ustanova z znanstvenim in umetniško-raziskovalno-izobraževalnim potencialom v srednji Evropi.

Univerza je **prvi in glavni povezovalc družbe v mednarodnem prostoru s produkcijo idej in znanja**, ki bodo v prihodnosti utemeljevali nove oblike družbe. Prek univerze družba tipa prihodnost, jo sooblikuje in pripravlja nanjo nove generacije. Univerza je najsubtilnejši, najbolj dodelan in najmočnejši **strateški mehanizem družb za oblikovanje boljših življenj ljudi, boljših družb in boljšega sveta**.

Vsaka država se najtrdneje usidra v mednarodno delitev dela in produkcijo znanja prav s svojimi najboljšimi univerzami.

Univerza v Ljubljani je največji, najmočnejši in najbolj usposobljen intelektualni center v Sloveniji. Ta njen položaj je treba še okrepiti. Pospešiti je treba proces doseganja sinergij z znanstvenoraziskovalnimi zavodi v Sloveniji in srednji Evropi.

Po stotih letih delovanja in tridesetih letih samostojne Slovenije, ko imamo svojo državo, je čas, **da se Univerza pogumneje nasloni nanjo ter jo uporabi za doseganje svojih ciljev v Republiki Sloveniji in mednarodnem prostoru**. Izkušnje odličnih znanstvenikov in raziskovalcev kažejo, da so na ravni EU nepravilno obravnavani smo zato, ker prihajajo iz majhne države, ki jim ne nudi prave opore. Za prodor naše odlične znanosti je tu veliko prostora.

Univerza v Ljubljani je najmočnejša znanstvenoraziskovalna ustanova v Sloveniji. To njeno vlogo je treba še utrditi in okrepiti tudi s čimprejšnjim sprejetjem zakona o raziskovalni dejavnosti. Znanstvenoraziskovalno delo na Univerzi je strukturno financirano tako, kot bi šlo za prostovoljno delo in ne za njen temeljni steber. Tu bomo morali vpeljati spremembe, ki bodo **zagotovile vsem univerzitetnim učiteljem ustrezne vire za znanstvenoraziskovalno delo ali njihovo umetniško raziskovanje in razvoj**. Univerza bo storila vse, kar je v njeni moči, da se zakon o raziskovalni dejavnosti, ki bo to omogočil, čim prej sprejme. Dobra univerza je lahko samo dobro financirana univerza.

Znanstvenoraziskovalno delo na Univerzi je strukturno financirano tako, kot bi šlo za prostovoljno delo in ne za nje temeljni steber. Tu bomo morali vpeljati spremembe, ki bodo zagotovile vsem univerzitetnim učiteljem ustrezne vire za znanstvenoraziskovalno delo ali njihovo umetniško raziskovanje in razvoj.

Dodatno raziskovalno delo pa je treba uravnavati tako, da bodo posamezniki in skupine tudi korektno nagradjeni in motivirani za doseganje najmenitnejših rezultatov.

Za avtonomijo Univerze v Ljubljani

Univerza v Ljubljani ima po ustavi zagotovljeno **avtonomijo**, ki je nujno potrebna za zagotavljanje **svobode pri znanstvenoraziskovalni dejavnosti, raziskovalni dejavnosti na področju umetnosti in pri prenosu znanj**. To je izhodišče in ne stanje ali končni rezultat. Izgradnja avtonomije univerze je proces, v katerem je treba avtonomijo vzpostavljati, ohranjati in širiti. Ta proces je zastal. Avtonomija ni izolacionizem, ampak partnerstvo z vsemi relevantnimi akterji na mednarodni, regionalni, nacionalni, lokalni in na znotrajuniverzitetni ravni. V tem procesu gre za utrjevanje vseh ravni avtonomije: avtonomije raziskovalk, raziskovalcev, umetnic in umetnikov, študentk in študentov, učiteljic in učiteljev, programov, kateder, oddelkov in fakultet ter vseh drugih enot. Univerza v Ljubljani se mora v obrambo svoje avtonomne države odločno odzvati na posege vseh vrst oblasti pa tudi na sodbne pritlehne dela javnosti in politike.

Avtonomija učitelja se lahko uveljavlja samo v okviru akademske kulture in trdne zavesti, da je njeno vodilo svoboda umetniškega ustvarjanja, znanstvenoraziskovalnega dela in poučevanja. **Swoboda misli in netenje svobodnega mišljenja pri študentih predstavljata temeljno poslanstvo univerze.**

Univerza je veliko učiteljsiše. Verjamem, da se drug od drugega lahko učimo in da smo učljivi. Učimo se drug od drugega kolegi iste stroke, kolegi raznih strok, študentje in strokovne službe. Učimo se od mednarodnih kolegov, drugih mednarodnih okolij, skozi izmenjavo. V teh odnosih dobivamo potrditve dosežkov, ideje za znanstvenoraziskovalno delo, preverjamo raziskovalne usmeritve, se mojestrimo. **Univerza je velikanski laboratorij idejnega vrenja.** To pa je lahko samo avtonomna, odprta, živa, v živo, s povečano gostoto srečevanj, komunikacij in izmenjave izkušenj.

V odnosu do Vlade Republike Slovenije je treba doseči višjo stopnjo avtonomije, zlasti glede vprašanj, pri katerih se je pokazalo, da vlada utegne blokirati vitalne procese Univerze v Ljubljani. Tu merim predvsem na nepričakovan in neupravičen poseg vlade v procesu razpisovanja novih študijskih mest v letu 2021. Da se izognemo takšnim potezam in zaščitimo interes obeh strani v razpisnem postopku, predlagam premislek o tem, da bi soglasje vlade k razpisu študijskih mest nadomestili z njenim mnenjem. Tako bi ohranili celoten postopek usklajevanja, ki je nujno potreben tudi zaradi pogajanj o financiranju novih študijskih programov, ne bi pa se moglo zgoditi, da vlada izsiljuje Univerzo s premikom razpisa ali samovoljno spreminja na Univerzi sprejete dogovore o razpisanih mestih. Hkrati pa dajem pobudo, da se potrebe in usklajenost števila diplomantov s potrebami slovenske družbe spremlja na strokovni pa tudi znanstveni osnovi, kar Univerza jemlje nase kot pomembno nalogo, Vlada Republike Slovenije pa naj za te analize priskrbi potrebna sredstva. Univerza to zna in bo z vso odgovornostjo to opravila za svoje načrtovanje ter za načrtovanje razvoja družbe in države v celoti.

Na krizo, povezano s covidom-19, se je Univerza odzvala hitro, mogoče s premalo refleksije, saj bi gotovo morala braniti svoj interes po čimprejšnji vzpostavitvi dela v živo s študenti. Tu je še prostor, da gradi svojo avtonomno držo v korist ohranjanja in izboljševanja znanstvenoraziskovalnega, umetniškega in pedagoškega dela. Univerza mora doseči večjo stopnjo tudi glede statusov zaposlenih. Zaposleni na Univerzi so **zaposleni na univerzi in ne v javni upravi**. Zato niso in ne morejo biti javni uslužbenci, kot nam je to mimo ustavnega načela o avtonomiji pred več

Univerza v Ljubljani ima po ustavi zagotovljeno avtonomijo, ki je nujno potrebna za zagotavljanje svobode pri znanstvenoraziskovalni dejavnosti, raziskovalni dejavnosti na področju umetnosti in pri prenosu znanj.

Univerza je velikanski laboratorij idejnega vrenja. To pa je lahko samo avtonomna, odprta, živa, v živo, s povečano gostoto srečevanj, komunikacij in izmenjave izkušenj.

Zaposleni na Univerzi so zaposleni na univerzi in ne v javni upravi. Zato niso in ne morejo biti javni uslužbenci, kot nam je to mimo ustavnega načela o avtonomiji, pred več kot desetimi leti določila politika.

kot desetimi leti določila politika. Statuse zaposlenim na Univerzi mora določati Univerza skladno s svojim poslanstvom in funkcijami, ki jih opravlja v tej družbi in državi ter za to družbo in državo.

Z uvrščanjem univerze pod okrilje javne uprave se izgublja **akademska kultura**, ki temelji na odprtosti in svobodi, nadomešča pa se z discipliniranjem, obrazci in z rutinizacijo opravil, ki ne služijo poslanstvu univerze. Je pa pri afirmaciji akademske svobode nujno uveljaviti **ničelno toleranco do vseh vrst izkoriščanja moči predpostavljenih** in vseh vrst nadrejenih nad podrejenimi. Storiti moramo vse, da na Univerzi ne bo prihajalo do kakršnega koli psihičnega, fizičnega ali spolnega nasilja ali nadlegovanja študentk in študentov.

Za utrjevanje poslanstva Univerze v Ljubljani je treba od zakonodajne veje **pridobiti več javnih sredstev**. Z dozdajšnjimi sredstvi univerza lahko preživi, ne more pa opraviti nalog, ki jih pred njo postavljajo izzivi zdajšnjega časa.

Univerza predvsem s tremi akademijami razvija tudi umetniške programe, ki so večkrat prezrti in zapostavljeni. V naslednjem obdobju bo akreditacija doktorskega študijskega programa umetnosti omogočila umetniško raziskovanje in študij na tretji stopnji tudi kolegom na umetniških akademijah (in v nekaterih primerih tudi na Fakulteti za arhitekturo).

Promocija Univerze v Ljubljani je nujna in zahtevna naloga. V to je treba vključiti najboljše moči iz vrst učiteljev in študentov. Promocijo je treba dvigniti na višjo raven in se ji posvetiti bolj sistematično. Tak potencial, kot ga premore Univerza v Ljubljani, mora **dvigniti tonus in energijo celotni družbi in regiji**. Najboljši promotor Univerze v Ljubljani je ambiciozno in prizadevno vodstvo na čelu z rektorjem in dekani, pokazati pa imamo ogromno.

Najboljši promotor Univerze v Ljubljani je ambiciozno in prizadevno vodstvo na čelu z rektorjem in dekani, pokazati pa imamo ogromno.

Vsak si zastavlja cilje, ki jih je vreden, in zato se pogaja za njihovo realizacijo. Po stotih letih si Univerza v Ljubljani zasluži velik cilj, temeljit premislek svojega poslanstva in strategijo Manifest za drugih sto let. Izdelali bomo **strategijo Univerze**, ki jo bo pripravila posebna skupina pod vodstvom rektorja. V njej bomo skupaj določili razvojne cilje do leta 2030 in 2050 ter predvideli vse glavne ukrepe, da bomo tem ciljem tudi sledili. V tem okviru bo ena najpomembnejših nalog **prepričati slovensko družbo in politiko, da so cilji Univerze tudi cilji vse slovenske družbe in države ter da jih morajo vsi najvplivnejši dejavniki podpreti tudi kot svoje prioritete**. Samo narod, samo družba, samo država, ki ima močno univerzo, močno intelektualno jedro, lahko gradi prihodnost na trdnih temeljih.

Za integracijo in učinkovito delovanje Univerze

Pospešiti je treba proces integracije Univerze z ambicijo, da se okrepi avtonomija univerze ter plemenitenje spoznanj in izkušenj vseh strok v okviru Univerze. Za krepitev interdisciplinarnosti študijskih programov bi morali uvesti vsaj izbirne predmete družboslovnih/humanističnih/umetniških vsebin v naravoslovje in tehniko ter naravoslovno-tehničnih predmetov na študijske programe družboslovja, humanistike in umetnosti. Tako bi na Univerzi okrepili komunikacijske tokove med različnimi svetovi znanstvenih disciplin in osvežili prepotrebno radovednost za doseganje sinergij. Prav tako bomo okrepili interdisciplinarno sodelovanje na področju raziskovanja, k čemur bo bistveno prispevalo pasovno financiranje raziskovalnega dela na Univerzi.

Po številnih neuspešnih poskusih bo treba v naslednjem mandatu vzpostaviti enoten informacijsko-komunikacijski sistem, ki bo razbremenil delo strokovnih služb. Univerza mora skupaj z ustreznimi

ministrstvu rešiti tudi vprašanje nesorazmerij v plačnem sistemu in pri tem doseči tudi višjo stopnjo suverenosti pri določanju plačne politike. Plačni sistem je treba naravnati tako, da bo univerza v svoje vrste, tudi ko gre za strokovne službe, lahko dobila kolegice in kolege, ki bodo ustrezno nagrajeni za svoje delo.

Pri integraciji Univerze ima izjemno vlogo **rektorat**. Ena glavnih nalog novega vodstva bo preseči delitve mi – oni, pa naj bodo to rektorska ekipa ali vodstva članic proti strokovnim službam ali univerzitetna hiša proti članicam. V procesu integracije bomo dosegali prepotrebno sinergijo vseh služb, oddelkov in članic, da bo univerza v celoti čim uspešnejša. Vprašanje integracije je povezano z ustvarjanjem zdrave klime, v kateri se bodo vsi zaposleni na Univerzi počutili dobro in bodo lahko razvijali svoje strokovne potenciale.

Uvedba enotne interne revizijske službe je korak v pravo smer. Njena naloga pa mora biti predvsem pomoč računovodstvu in vodstvom na vseh ravneh, da se finančna sredstva prelivajo skladno z namenom in s poslanstvom po zakoniti in učinkoviti poti. Odkrivanje napak mora voditi v iskanje boljšega poslovanja univerze v celoti, ko bi šlo za zavestne izkrivitve, pa bi morali strogo ukrepati proti storilcem.

Univerza bo morala postopno prevzeti vodenje investicij v svoje zgradbe, zato mora vzpostaviti dobro **službo za investicije**. V konceptu **zelene univerze** bomo poseben program namenili ozelenitvi stavb in energetski obnovi ter pripravili projekte v sklopu ideje trajnostnega razvoja. **Univerza mora izdelati tudi dobro strategijo ravnanja s premoženjem.**

Demokratizacija Univerze mora dobiti nove spodbude. Univerza v Ljubljani na tem področju napreduje, vendar prepočasi. Volilne procese na vseh ravneh – za rektorico in rektorja, dekanje in dekane, senate, študentske predstavnike – je treba uporabiti za doseganje sinergij po volitvah in ne samo pred volitvami, spopadajo naj se ideje in ne ekipe glede na moč fakultet, razširiti je treba predlagateljstvo s senatov tudi na npr. sto podpisov, reprezentativne sindikate, študentski svet. To bo treba dobro premisliti in dopolniti statut. Volilni proces rektorja in dekanov je najboljša priložnost za soočanje različnih konceptov in pogledov na dosežke ter razvoj univerze oziroma fakultet, na njihovo umeščenost v družbo in na realizacijo njihovih potencialov. Zato ga je v smeri te ideje treba še dodatno razvijati, ne pa omejevati, kar je bila značilnost procesa v zadnjih letih.

Za univerzo študentk in študentov

Univerza v Ljubljani je univerza študentov in za študente na vseh ravneh – dodiplomski, magistrski, doktorski – ter za raziskovalke in raziskovalce na podoktorski ravni.

Odgovornost Univerze je, da študijski proces organizira tako, da si študentje lahko ob strokovnosti, ki je prva in ključna naloga, **gradijo tudi osebnost odgovornega strokovnjaka in razgledanega državljana**. Zato morajo biti študentje vključeni in stimulirani za sodelovanje v strokovnem delu študijskega procesa pa tudi v upravljanje programov, fakultet in univerze. Obstoječi sistem bi bilo treba še nadgraditi in poživiti z novimi prijemi, da bi več študentov dobilo možnost za skupni premislek o vplivu na pogoje njihovega študija, prebivanja ter možnosti za zaposlitev in gradnjo svojih kariernih poti. Karierni center bo treba potisniti še bolj v službo potreb študentov. Študente je treba še bolj spodbujati, da se šolajo ne le za naloge v lastni stroki, družbi in državi, ampak za tiste, ki jih pred njih postavlja celotno človeštvo. Zgledna etična drža, državljanska odgovornost, kritična misel, široka razgledanost v kulturi in umetnosti je nekaj, kar mora krasiti vsakega diplomanta Univerze v Ljubljani.

Univerza v Ljubljani je univerza študentov in za študente na vseh ravneh – dodiplomski, magistrski, doktorski – ter za raziskovalke in raziskovalce na podoktorskem študiju.

V znak partnerstva s študenti bo Univerza vzpostavila **študenta prorektorja oz. študentko prorektorico**, odgovornega/odgovorno za vprašanja študentov, na predlog Študentskega sveta Univerze v Ljubljani.

Za ohranjanje in dvigovanje kakovosti celotnega dela na Univerzi je **vključevanje študentov v znanstvenoraziskovalno dejavnost** pomembna naloga, za katero je treba pridobiti dodatna sredstva. Začeti je treba na ravni podoktorskega dela in doktorskega študija, potem pa nadaljevati tudi na ravni magistrskega študija. **Dejavnost akademij in fakultet s programi s področja umetnosti je treba še bolj razširiti po celotni univerzi ter umetniški produkciji omogočiti dostopnost do vseh zaposlenih in študentov.** Tako bomo študentom akademij omogočili kakovostno občinstvo, študentom pa stik s kakovostnimi umetniškimi dosežki vrstnikov. Za uresničitev tega cilja je nujno treba v sofinanciranje umetniške produkcije na Univerzi v Ljubljani pritegniti Ministrstvo za kulturo. Sofinanciranje Ministrstva za kulturo ne more več potekati samo na osnovi razpisov, ampak mora postati stalni vir iz proračunskih sredstev Ministrstva za kulturo. Navsezadnje umetniške akademije na Univerzi v Ljubljani razpolagajo s prostori, ki bodo postali pomembni kulturni centri v slovenskem prostoru. Rektor bo na vsaki premieri ljubljanskih gledališč, da bo dal jasno vedeti, da k izobražencu spada tudi kulturna razgledanost, na čim več koncertih in odprtih razstav, promociji filmov in na drugih dogodkih, ki morajo motivirati zaposlene in predvsem študente k izgradnji široko razgledanih in v družbi orientiranih osebnosti.

Univerza mora oblikovati tudi **štipendijski sklad**, tako da bo imela mehanizem za spodbujanje tistih študentk in študentov, za katere meni, da so za dvig kakovosti univerze najboljši. Del stipendijskega fonda pa bi morala nameniti tudi za to, da pritegne najbolj propulzivni del mladih po svetu, ki so izkazali svoj potencial in ambicijo, nimajo pa ustreznih gmotnih pogojev za študij v svojih državah. Zdaj je mehanizme za lastno kadrovske obnovo skoraj v celoti prepustila ARRS in logiki obnove raziskovalne sfere. Ministrstvo za visoko šolstvo mora ponovno obuditi program uvajanja t. i. **novih asistentov in program vzporedne nastavitve tri leta pred upokojitvijo** nosilca predmeta. Ta programa sta bistveno prispevala h kadrovske obnove univerze konec osemdesetih in v devetdesetih letih.

Od uvedbe bolonjske reforme Univerza ni uspela **športa za študente** organizirati na isti ravni, kot je bil pred tem. V vodenje športa na Univerzi je treba bolj vključiti katedro učiteljev športa in Fakulteto za šport. Univerza v Ljubljani mora študentom in zaposlenim ponuditi več možnosti za šport in rekreacijo, tudi z načrtovanjem investicij v infrastrukturo.

Načrtno bomo razvijali interesne dejavnosti za študente, ki bodo dostopne vsem. Razmisliti je treba tudi o statusu Radia Študent, tako da bi Univerza v Ljubljani vstopila v ustanoviteljstvo.

Ohranili bomo **Univerzo, ki je dostopna vsem**, in namesto uvajanja šolnin skozi stranska vrata pridobili več javnih sredstev. Povečali bomo fleksibilnost za prehode med študijskimi programi, upoštevajoč akademske standarde, in v povezavi s tem uredili poračunavanje dela učiteljev med fakultetami.

Celotna univerza mora narediti dodatne korake v smeri, da bo do vseh **študentov s posebnimi statusi prijazna** v okviru akademskih zahtev posameznih strok in disciplin ter študijskih in raziskovalnih programov.

V znak partnerstva s študenti bo Univerza vzpostavila **študenta prorektorja oz. študentko prorektorico**, odgovorno/odgovorno za vprašanja študentov, na predlog Študentskega sveta Univerze v Ljubljani.

Za ohranjanje in dvigovanje kakovosti celotnega dela na Univerzi je **vključevanje študentov v znanstvenoraziskovalno dejavnost** pomembna naloga, za katero je treba pridobiti dodatna sredstva.

Dejavnost akademij in fakultet s programi s področja umetnosti je treba še bolj razširiti po celotni univerzi ter umetniški produkciji omogočiti dostopnost do vseh zaposlenih in študentov.

Univerza mora oblikovati tudi **štipendijski sklad**, tako da bo imela mehanizem za spodbujanje tistih študentk in študentov, za katere meni, da so za dvig kakovosti univerze najboljši.

Za Univerzo v Ljubljani kot mednarodno univerzo

Univerzo moramo usposobiti, da bo v **službi slovenstva in hkrati globalizacije**, da bo usposobljena delovati po najvišjih standardih v angleškem in slovenskem jeziku pa tudi v drugih svetovnih jezikih. Nobene dimenzije ne sme zanemarjati, kar se mora izraziti tudi v merilih za habilitacijo in pridobivanje raziskovalnih projektov.

Internacionalizacija Univerze teče prepočasi, in sicer zlasti v tistih delih, v katerih ni zadostne ambicije in predvsem finančnih sredstev. Programi izmenjave učiteljev in študentov so institucionalizirani in vzpostavljeni. Univerza v Ljubljani je med najbolj zaželenimi destinacijami za tuje študente v okviru Erasmus, vendar izmenjave ne tečejo na vseh programih. Vsem programom je treba omogočiti dodatna sredstva za ponudbo predmetov v tujem jeziku, da bodo lahko vključeni v izmenjavo Erasmus. Vzpostavili bomo sistem **privabljanja najboljših študentov zlasti na naše doktorske in podoktorske programe**, saj je prav v tej sferi največji potencial za dodano znanje in ustvarjanje strateških povezav za boljše strateško pozicioniranje Univerze v Ljubljani v mednarodni produkciji znanja in pretoku idej.

Poletne in zimske šole so začele razvijati nekatere fakultete, nimamo pa univerzitetne letne šole s programi, ki bi jih ponujale vse fakultete. Poletna šola mora postati del programa zunanje razvojne politike Slovenije in ne le notranjeuniverzitetna ali fakultetna prostočasna dejavnost.

Vzpostaviti moramo razmere, v katerih bodo **tisti z močnejšimi ambicijami lažje prihajali do sredstev in imeli bolj proste roke pri sestavljanju ekip**, da bodo vlekli naprej celotne oddelke, fakultete in Univerzo v celoti.

Publiciranje pod okriljem Univerze je treba še okrepiti. Podpreti je treba obstoječe založbe, ki že delujejo v okviru fakultet in akademij ter znotraj pred kratkim vzpostavljene **Univerzitetne založbe** doseči sinergijo in obstoječe programe še okrepiti.

Univerza v Ljubljani je prepoznana kot ugledna univerza, in sicer s tem, ko je pridobila vodilno vlogo v projektu EUTOPIA. Ta projekt je treba bolj ambiciozno zastaviti in pridobiti zavezištva zanj v širši družbi.

Vsaka stroka ima svojo mednarodno infrastrukturo in svoja pravila, po katerih prepoznava najvišje dosežke. To, kar je napisano v slovenskem jeziku, nam nič ne pomaga na mednarodnih lestvicah, ki te dejavnosti ne zaznajo ali pa je zanje obrobna. Za slovenski narod in slovensko družbo pa so prav take objave in na Slovenijo umerjena dejavnost bistvenega pomena, zato tega s habilitacijskimi in z raziskovalnimi merili ne smemo potiskati na obrobje.

Sistematično bomo vabili najuglednejše znanstvenice in znanstvenike, umetnice in umetnike ter voditeljice in voditelje človeštva, ki se odlikujejo tudi kot ljudje in so zastavili svoja življenja v različnih delih sveta za mir, ohranitev planeta in za svoja ljudstva.

V mednarodnih združenjih in na ravni EU je treba podpirati koncept evropskega tipa univerze, ki ob merilih anglocentričnosti in citatocentričnosti uveljavlja tudi humanistično, družbeno, umetniško in narodno poklicanost univerze. Ne glede na to si Univerza v Ljubljani zastavlja **ambiciozen cilj**, da se na omenjenih mednarodnih lestvicah uvrsti tudi po vladajočih merilih na vsaj 300. mesto.

Vzpostavili bomo sistem **privabljanja najboljših študentov zlasti na naše doktorske in podoktorske programe**, saj je prav v tej sferi največji potencial za dodano znanje in ustvarjanje strateških povezav za boljše strateško pozicioniranje Univerze v Ljubljani v mednarodni produkciji znanja in pretoku idej.

Vzpostaviti moramo razmere, v katerih bodo **tisti z močnejšimi ambicijami lažje prihajali do sredstev in imeli bolj proste roke pri sestavljanju ekip**, da bodo vlekli naprej celotne oddelke, fakultete in Univerzo v celoti.

Za večji vpliv univerze na družbo

Univerza educira in ustvarja znanje za celotno družbo ne samo za trg. Oženje poslanstva Univerze, v kar nas silita en del politike in najmanj ambiciozni del ekonomije, je treba zavrniti in opozarjati celotno družbo, da smo v funkciji človeštva, dvigovanja humanitarnih standardov, dvigovanja splošne kulturne ravni in odgovorne javne besede. Univerza v Ljubljani se je prav zaradi svoje razvejanosti in širine v tej smeri že izkazala, mora pa to smer še okrepiti: ne sme postati orodje tistih, ki bi iz Univerze v Ljubljani in Slovenije radi naredili podeželsko znamenitost na margini tega sveta ali pa v najboljšem primeru samo deklo za svoje omejene interese.

Kakovost diplomantov se začne pri **kakovostnih** dijakih, ki se vpisujejo na univerzo. Zato se mora Univerza v Ljubljani bolj posvetiti tudi kakovosti srednjega šolstva in vpisnim pogojem. Poskrbeti moramo za kakovostne srednješolske, zlasti gimnazijske programe in tiste strokovne programe, ki vodijo dijake na naše študije. Nekatere fakultete in akademije imajo dobre mehanizme nadzora in vzpostavljanja kakovosti v srednjem šolstvu, v nekaterih delih pa univerza usposabljanje učiteljic in učiteljev prepušča stihiji. Tu moramo vložiti več navora v sodelovanje zlasti s Pedagoško in Filozofsko fakulteto.

Povečati je treba družbeno angažiranost univerze. Dvig konkurenčnosti slovenskega gospodarstva je v veliki meri odvisen prav od sodelovanja z Univerzo v Ljubljani. Ekonomska fakulteta je med stotimi najboljšimi na svetu. Umetniška produkcija v Sloveniji je odvisna od kakovosti in dejavnosti naših treh akademij. Moč slovenskega pravosodnega sistema v veliki meri določa prav kakovost Pravne fakultete Univerze v Ljubljani. Uspehov slovenskega športa si ne moremo zamisliti brez deleža Fakultete za šport. Šolski sistem je med najboljšimi v svetu prav po zaslugi Pedagoške in Filozofske fakultete ter vseh fakultet in akademij, ki opremljajo naše srednje šole z najboljšimi učiteljicami in učitelji. Fakulteta za arhitekturo velja za najboljšo v srednji Evropi. Kakovost naše matematike in fizike ima svetovni sloves. Kolega Slavoj Žižek s Filozofske fakultete velja za enega najprodnornejših filozofov na svetu. Zdravstvenemu sistemu osnovni utrip in kakovost zagotavlja Medicinska fakulteta, v vse večji meri pa tudi Zdravstvena fakulteta. Naravoslovne in tehnične fakultete zagotavljajo najboljše inženirje za naše celotno gospodarstvo in zagotavljajo izobrazbeno raven, ki številne podjetniške iniciative postavlja v svetovne vrhove. Fakulteta za pomorstvo in promet nas vzdržuje kot pomorski narod. Teološka fakulteta nam zagotavlja suverenost pri zagotavljanju bogoslužja v Sloveniji in med Slovenci po svetu. Fakulteta za družbene vede, Filozofska fakulteta, Fakulteta za socialno delo in Fakulteta za upravo so razvile vrsto programov, ki mojstrijo študente ter zagotavljajo znanje za posamezne naloge v družbi in državi.

Ljubljana je univerzitetno mesto zaradi Univerze v Ljubljani. Mesto Ljubljana ne izkorišča dovolj potenciala, ki ga nudi Univerza, Univerza pa ne izkorišča možnosti, ki jih nudi naša prestolnica. Z Mestno občino Ljubljana (MOL) bomo dosegli dogovore, da bo Ljubljana do študentov in Univerze še prijaznejše mesto, da bo podpirala temeljno poslanstvo Univerze in v prihodnjem mandatu zlasti krepila infrastrukturo za povečano mednarodno delovanje Univerze. Vlaganje v študentske domove in drugo potrebno bivanjsko infrastrukturo za študente in profesorje na izmenjavi ter v infrastrukturo z namenom, da se utrip univerzitetnega mesta od kulturnih, športnih idr. prireditev še poveča, je mogoče samo ob podpori MOL. Univerza bo Ljubljani pomagala, da dobi še več dimenzij svetovljanstva in raznolikosti, ki bo obogatila Ljubljano kot prestolnico Slovenije.

Univerza educira in ustvarja znanje za celotno družbo, ne samo za trg. Oženje poslanstva univerze, v kar nas silita en del politike in najmanj ambiciozni del ekonomije, je treba zavrniti in opozarjati celotno družbo, da smo v funkciji človeštva, dvigovanja humanitarnih standardov, dvigovanja splošne kulturne ravni in odgovorne javne besede.

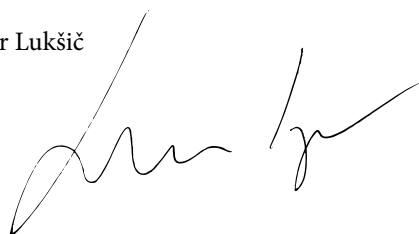
Ljubljana je univerzitetno mesto zaradi Univerze v Ljubljani. Mesto Ljubljana ne izkorišča dovolj potenciala, ki ga nudi Univerza, Univerza pa ne izkorišča možnosti, ki jih nudi naša prestolnica.

Z MOL se bomo dogovorili za dodatne možnosti širitve uporabe športnih objektov za univerzitetne potrebe in širitev ponudbe muzejskih, galerijskih, teaterskih idr. kulturnih dobrin v Ljubljani.

Dogovorili se bomo tudi za dodaten angažma učiteljev in raziskovalcev pri širjenju koncepta Ljubljana – univerzitetno mesto. Ljubljana mora dihati z Univerzo vsak dan in na vsakem koraku. Ljubljana je orodje Univerze za to, da privablja študentke in študente iz tujine ter da vsem študentom v mestu kot celoti nudi socializacijske in kulturacijske dimenzije.

Spoštovani kolegice in kolegi, pred Univerzo v Ljubljani je velika naloga. Na uspešnih sto let delovanja mora zastaviti novih sto let in začeli bomo že s prvim korakom 1. oktobra 2021.

Dr. Igor Lukšič

Vlaganje v študentske domove in drugo potrebno bivanjsko infrastrukturo za študente in profesorje na izmenjavi ter v infrastrukturo z namenom, da se utrip univerzitetnega mesta od kulturnih, športnih idr. prireditev še poveča, je mogoče samo ob podpori Mestne občine Ljubljana.

